

G1000



Een burgerpanel voor mijn gemeente

19 maart 2025



de participatie is zeer zinvol en
ciënt. (...) Het lokale niveau is bij uitstek
chikt om te experimenteren. Daar wordt
tastbaar.

Verschuere, professor bestuurskunde (Ugent)
rgen, 15 maart 2025



G1000

DOING DEMOCRACY
BETTER

Platform voor democratische vernieuwing in
België

G1000 is een not-for-profit organisatie die
nieuwe vormen van burgerparticipatie ontwikkelt
en ondersteunt. Wij zijn actief van het lokale tot
het nationale niveau.

www.G1000.org



Isabelle Dresse

Verantwoordelijke projecten &
partnerschappen

Isabelle.dresse@g1000.org

Ben Eersels

Directeur

ben.eersels@g1000.org

Marie Garré

Communicatieverantwoordelijke

marie.garré@g1000.org

Els De Groof

Beleidsmedewerker mobiliteit
Olen

G1000

Doelstellingen

Aan het einde van dit webinar kan u...

- Uitleggen wat een burgerpanel is
- Inschatten of een onderwerp zich al dan niet leent tot een burgerpanel
- De belangrijkste stappen voor de uitrol van een burgerpanel opstellen
- Inschatten hoeveel tijd en middelen er nodig zijn om een burgerpanel te organiseren

Waarom bent u hier?

- Is er een burgerpanel gepland in uw gemeente?
- Bent u, of is uw gemeente, aan het overwegen om dit te organiseren?
- Bent u vooral geïnteresseerd en wil u bijleren?



G1000

Programma

- I. Inleiding
- II. Getuigenis: het burgerpanel van Olen
- III. Waarom een burgerpanel? Waarom niet?
- IV. Selectie van deelnemers
- V. Goede thema's & goede vraagstellingen

- VI. Verloop van een burgerpanel
- VII. Opvolging
- VIII. Check-list

Het burgerpanel van Olen





© Le Soir

<https://www.lesoir.be/473510/article/2022-10-26/good-move-la-resistance-au-changement-nexplique-pas-tout>



Mobidolen



- Kleine 13.000 inwoners
- Landelijk
- Bruisend
- Sociaal
- Ambitieuze mobiliteitsprojecten



Mobidolen

- Traject opmaak mobiliteitsplan
 - Oriëntatiefase
 - Synthesefase
 - Opmaak beleidsplan
- Participatie zonder politieke vertegenwoordiging
- Loting 1.500 Olenaars
- 24 deelnemers
- Verrassend respectvol tov elkaar en het proces

Mobidolen



- 4 overlegmomenten
 - Informeren
 - Afstemmen
 - Scenario's verfijnen
 - Communiceren
- Opnemen in groter geheel
- Interactieve werktafels in kleine groepen
- Wisselwerking met college van burgemeester en schepenen
- Hands-on materiaal als resultaat





Mobidolen



- Feestelijk afsluiten
- Goedkeuring gemeenteraad voor mobiliteitslan
- Publiek infomoment met Mobidolen als sprekers
- Wat neemt Olen mee uit dit traject?

Wat is een burgerpanel?



Wat is een burgerpanel?

Een burgerpanel is een **participatiemethode**
die u helpt om **breed gedragen oplossingen** te vinden
voor **moeilijke problemen**.



G1000

Wie zit er in een burgerpanel? Wat doen ze?

Alle deelnemers...

- Worden **willekeurig geloot**. Zo heeft iedereen evenveel kans om deel te nemen en vormen de deelnemers een getrouwe afspiegeling van de bevolking van de gemeente
- Beschikken over voldoende **tijd, informatie en ondersteuning**
- Formuleren goed onderbouwde en breed gesteunde **aanbevelingen**
- En geven die af aan de overheid, die er gevolg aan geeft

Ontvangst



Welkom
Uitleg proces
Mandaat &
verwachtingen

Informatie



Minimum 1/3 van
de tijd

- Experts
- Stakeholders
- Administratie

Deliberatie



Gefaciliteerde
dialogoog (<>
discussie)

Aanbevelingen



Consensus of
stemming

Waarom (g)een burgerpanel?



Welke participatieproblemen lost een burgerpanel op?

- 'We zien altijd dezelfde mensen'
- 'We raken mensen kwijt tijdens het proces'
- 'Het is een heel complexe vraag'
- 'Burgers stellen onhaalbare dingen voor, en dat zorgt uiteindelijk voor frustratie'

Een burgerpanel, **doen of niet doen?**

Doen!

- Belangrijke vraag
- Nood aan onderbouwde en genuanceerde input
- Over beleid & beslissingen op de (middel)lange termijn
- Voldoende tijd voor implementatie & terugkoppeling

Niet doen!

- Beslissing is al genomen
- Ja/nee vragen
- Nood aan technische input
- Urgentie / crisis
- Niet genoeg tijd voor implementatie & terugkoppeling

Een burgerpanel is maar één instrument uit de toolbox!

It's all about people

Deelnemers rekruteren



Uitnodigingsbrief



Aanmeldformulier

Via dit formulier kan u zich opgeven voor het burgerpanel.

Heel vaak, wanneer burgers uitgenodigd worden, zijn er groepen die niet of nauwelijks aanwezig zijn. Dat willen we absoluut vermijden. Om zeker te zijn van voldoende verscheidenheid, hebben we een aantal persoonlijke gegevens nodig. Die behandelen we uiteraard in alle vertrouwelijkheid.

Geef dit formulier ten laatste 13 februari volledig ingevuld gratis terug te zenden via de bijgevoegde omslag. Of vul het online in via www.burgerpanel.masresearch.eu

Aankruisen aub:	☐ Man	☐ Vrouw	☐ Ander
Voornaam:			
Naam:			
Adres:			
Postcode:	Plaats:		
Email:			
Mobiel of vast telefoonnummer:			
Best bereikbaar via telefoon:	☐ overdag	☐ 's avonds	☐ beide

Uw geboortjaar:			
Uw beroep:	☐ Werkzoekend	☐ Huisman/vrouw	☐ Student
	☐ Bediende	☐ Middel management	☐ Hoger management
	☐ Zelfstandige	☐ Gepensioneerd (geef ook uw vroegere beroep aan te kruisen)	
	☐ Ander:		
Uw hoogst behaalde diploma:	☐ Geen	☐ Lager onderwijs	☐ Lager secundair onderwijs
	☐ Hoger secundair onderwijs	☐ Hoger niet-universitair onderwijs	☐ Universitair onderwijs
	☐ Ander, omschrijf:		



We hebben goed nieuws voor u!

Proficiat! U bent geloot uit meer dan 11 miljoen Belgische burgers om deel te nemen aan **We Need To Talk**, een burgerpanel over de financiering van politieke partijen. Een unieke kans om onze democratie te versterken. **Een kans die slechts 60 mensen in ons land krijgen!**

Vandaag wordt er zelden naar u geluisterd. Maar overal in Europa wordt de burger steeds vaker betrokken bij belangrijke politieke vraagstukken. Dat moet ook bij ons! Hoeveel geld moet de politiek krijgen? Wie moet dat betalen? En wat mogen partijen ermee doen? **We zijn oprecht benieuwd naar wat burgers, zoals u, daarover denken.**

En we willen iedereen aan het woord laten!

Wie u bent, waar u woont, wat u doet: voor ons doet het er niet toe. Alle 60 deelnemers worden volledig willekeurig geloot uit de Belgische bevolking. Zo heeft **iedereen evenveel kans om deel te nemen.**

Het panel gaat gedurende drie weekends door op een locatie in Brussel die op 15 maart wordt meegedeeld. **Na afloop krijgt u een vergoeding van 325 euro.**

Loting



**RANDOM
SELECTION**

1000 à 4000



**SEND
INVITATIONS**



**PARTICIPANTS
REGISTRATION**

3% - 12% 'ja!'



STRATIFICATION



**CITIZENS'
ASSEMBLY**

20-55

Welke criteria?

Socio-demografisch

- Leeftijd
- Gender
- Sociaal-economische achtergrond (beroep, studies,...)
- (Woonplaats (wijk, dorp, ...))

Andere parameters

- Attitudes: ik ben bezorgd / niet bezorgd over klimaat,...
- Contextuele factoren: bv. Huurder / eigenaar / sociaal huurder, autobezitter / geen autobezitter...

	Gewenst aantal (absoluut)	Gewenst aantal in percent	Aandeel effectief panel	Aandeel effectief in panel percentage
Geslacht				
Mannen	30	50%	30	50%
Vrouwen	29	49%	29	49%
X	1	1%	1	1%
Taal				
NL	36	60%	34	57%
FR	24	40%	26	43%
Leeftijd				
16-34	18	30%	17	28%
35-64	27	45%	29	48%
65+	15	25%	14	25%

Waarom representativiteit?

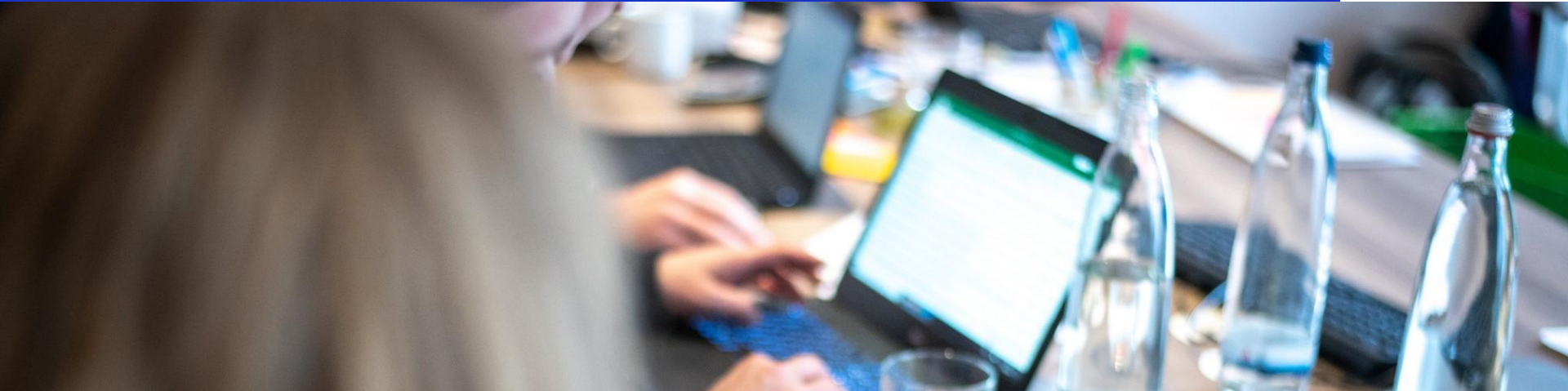
- Bredere **steun**: 'mensen als ik hebben meegewerkt'
- **Betere aanbevelingen**: verschillende standpunten, achtergronden en realiteiten worden gehoord
- **Burgerschap**: mensen leren over de politiek, leren delibereren en leren andere meningen respecteren

Tips voor meer inclusie

- Buddy's
- Kinderopvang of cheques voor babysitters
- Transportkosten
- Samenwerken met lokale organisaties / vzw's
- Vergoeding voor deelnemers (vrijwilligersvergoeding)



Welk thema? Welke vraag?



**Over welk thema zou u in uw
gemeente een burgerpanel willen
organiseren?**

Vul het in in de Q&A!



G1000

Wat zijn goede thema's voor burgerpanels?

- Waardegedreven / politieke vraagstukken
- Vragen met een duidelijk dilemma
- Complexe of gevoelige problemen, waar een genuanceerd compromis nodig is
- Uitdagingen op de (middel)lange termijn
- Thema's waar politici een belangenconflict kunnen hebben
- Onderwerpen waar concrete kennis van het terrein een meerwaarde is

Voorbeelden

- Mobiliteit (Olen, Gent)
- Lokale tax shift (Overijse)
- Ruimtelijke ontwikkeling (Oud-Heverlee)
- Klimaatuitdagingen (Aarlen)
- Gemeentelijke fusies (Wichelen, Kaprijke & Eeklo)
- Overstromingen en waterbeheer (Gdansk)
- Afvalbeheer (Mostar)

Hoe lastiger de vraag, hoe groter de toegevoegde waarde van het burgerpanel



G1000

Hoe stel je een goede vraag?

- Open vraag (niet: ja/nee)
- Duidelijke, afgebakende vraag
- Dilemma
- Eventueel: een beetje neutrale context



Like de vragen in de Q&A die u goed lijken!

G1000

1. Moet Wichelen fuseren met één of meerdere deelgemeenten? Indien ja, met de welke?
2. Hoe kan onze gemeente strijden tegen de klimaatverandering?
3. Tegen 2030 moet Amsterdam zijn CO2-emissies verminderen met 55%. Met de huidige plannen verwachten we een reductie van 37%. Welke maatregelen kan de lokale overheid nemen om aan een reductie van 55% te geraken?

Pauze !



Heeft u vragen?



Hoe verloopt een burgerpanel?



Ontvangst



Welkom
Uitleg proces
Mandaat &
verwachtingen

Informatie



Minimum 1/3 van
de tijd

- Experts
- Stakeholders
- Administratie

Deliberatie



Gefaciliteerde
dialogo (<>
discussie)

Aanbevelingen



Consensus of
stemming

Verschillende informatiebronnen

- « **Neutraal** » door academische experts, ... (aangeduid door een onafhankelijk comité)
 - o Wat is het probleem?
 - o Wat zijn verschillende mogelijke oplossingen? (Wat doet men elders?)
 - o Wat zijn voordelen en nadelen van die oplossingen?
- « **Politiek** » door ambtenaren, schepenen,,
 - o Wat doen we op dit moment al?
 - o Wat zijn de lacunes? Waar schieten we nog tekort?
- « **Gekleurd** » door stakeholders, het middenveld, getuigenissen, getuigen, belangengroepen,...
 - o Waar moet u op letten? Welke belangen spelen mee?

What people know facilitators do

STICKY
NOTES

WORKSHOP
EXERCISES

What people don't realize great facilitators do

GUIDE THE
GROUP TO
HIGH-VALUE
OUTCOMES

INSPIRE
GROUPS

HARVEST
IDEAS

RESOLVE
CONFLICT

BRING
THE ENERGY

SEE AROUND
CORNERS

WRANGLE
CHALLENGING
PERSONALITIES

ASK SUPER-SMART
QUESTIONS

ACTIVELY LISTEN

MAKE THE
ABSTRACT PRACTICAL

CREATE
PSYCHOLOGICAL
SAFETY

ADAPT IN
REAL-TIME

MAKE COLLABORATION
EFFORTLESS

AMPLIFY
SUPER-POWERS

SEE THE QUIET
FOLKS, TOO

MAP THE
GROUP'S
JOURNEY

MAKE THE
WORK FUN

CAPTURE ALL IDEAS
& DECISIONS

Deliberatie en gespreksleiders

Procesmatig:

- Zij leggen de stappen van de deliberatie uit en communiceren de doelstellingen
- Ze zorgen voor gesprekstechnieken voor kwalitatieve en resultaatgerichte deliberaties
- Ze faciliteren het proces zonder de inhoud van het gesprek te beïnvloeden

Op vlak van interpersoonlijke relaties

- Ze zorgen dat iedereen de mogelijkheid heeft om zich uit te drukken in een positieve en constructieve sfeer

Aanbevelingen formuleren

- Gericht tot de opdrachtgevende instantie
- In het 'burgers'
- Consensus of stemming?
 - **Consensus:** zorgt voor de breedste steun, maar kan lang duren. Risico op 'koalabeer-aanbevelingen'.
 - **Stemming** tijdens de laatste sessie. Leg de modaliteiten op voorhand vast!

Bv: meerderheid, 2/3 meerderheid, belofte tot uitvoering indien > 80%.

Het eindrapport

Inhoud

- De context: waarom is dit panel opgestart? Wat was het engagement van de gemeente?
- De samenstelling van het panel
- Details over het proces & de informatiebronnen
- De aanbevelingen en wat uitleg van het panel: waarom stellen we dit voor?
- De voorziene stappen voor de opvolging

Belang:

Transparantie. Dit is het eindproduct van het proces, en vertelt ook aan het brede publiek wat waarom wordt voorgesteld. Het is ook een goede communicatietool

Fierheid van de leden van het panel



G1000

De opvolging verzekeren





De burgers hebben hun taak gedaan.
En nu?



G1000

Wat burgers willen en niet willen

Burgers verwachten **niet**

- dat al hun aanbevelingen uitgevoerd worden
- dat u hen onmiddellijk kan vertellen wat er wel en niet uitgevoerd wordt

Burgers verwachten **wel**

- Dat u op voorhand duidelijk bent over wat u wanneer met hun aanbevelingen zal doen (inspiratie? Advies? Bindend advies?)
- Dat u uw engagement nakomt
- Dat u alle aanbevelingen serieus neemt, onderzoekt, toelicht wat u wel en niet uitvoert, en uitlegt waarom u die keuzes gemaakt heeft

Expectation management is essentieel!



Hoe organiseer je de opvolging?

- Communiceer van bij de lancering wanneer je gaat terugkoppelen

Voorbeeld: De permanente burgerdialoog in Ostbelgien

- 1^e ontmoeting: overhandiging rapport
 - 2^e ontmoeting: na 3 maanden
 - 3^e ontmoeting: na 12 maanden
- Een antwoord op elke aanbeveling
 - Voert u uit? Leg uit wanneer. Doet u het anders? Leg uit hoe. Voert u het niet uit? Leg omstandig uit waarom.

Checklist: klaar voor de lancering?

- ✓ De **doelstelling** is duidelijk. U weet wat voor input u zoekt, en waarom
- ✓ De **vraag** is afgelijnd, duidelijk en neutraal.
- ✓ Er is een expliciet politiek akkoord over het **mandaat** dat de burgers krijgen
- ✓ Het proces voor de **opvolging** is afgesproken. De data van de terugkoppeling liggen vast.
- ✓ De modaliteiten en criteria voor de **rekrutering** zijn afgesproken
- ✓ Er is een duidelijke **governance** die de integriteit van het proces (keuze van experts, neutrale facilitatie,...) kan garanderen
- ✓ De **betrokken diensten** zijn geïnformeerd en weten wat er van hen verwacht wordt
- ✓ Het proces wordt **politiek breed gesteund** (idealiter ook buiten de meerderheid)



Wat heb je nodig?

Tijd

Doorlooptijd tussen beslissing en oplevering aanbevelingen: 5-6 maanden
Opvolging: afhankelijk van context

Personeel

- Projectleider
- Communicatieteam

Politieke & administratieve steun

Binnen schepencollege
Binnen diensten

Financiële middelen

- 20 à 50.000 euro
- Professionele facilitatie
 - Catering
 - Vergoeding deelnemers
 - Brieven versturen



G1000

Heeft u nog vragen?



Hoe wij u kunnen helpen

📍 **Workshop** – Woensdag 23 april, 9h30–14u, in Brussel
Een burgerpanel in mijn gemeente: maak je projectfiche

- Het kader: de vraag, verwachte resultaten, engagement en opvolging door de gemeente
 - Doelgroep en rekruteringsstrategie
 - Planning en middelen (personeel en budget) opstellen
 - Governance van het project uitwerken
-
- Schrijf je in op [onze website](#)



G1000

Hoe wij u kunnen helpen

- Informeel sparren
- Hulp bij uittekenen procesontwerp
- Occasioneel: procesontwerp & coördinatie uitvoering



G1000

Een **participatieve** democratie is mogelijk.
efficiënte
legitieme
inclusieve
robuuste

DOING
G
DEMIC

Lokale besturen liggen aan de basis om ze te realiseren.





Find us on



@G1000org



@G1000.democracy



www.g1000.org